T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/159
KARAR NO : 2021/249
KARAR TR : 03/05/2021

ÖZET:4703 sayılı Kanun'un 5. maddesine aykırılık nedeniyle, aynı Kanun'un 11. maddesinin ikinci fıkrasıve 12. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen idari yaptırım kararları ile idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDEçözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : T.Tekstil Hüseyin T.
Vekili : Av. B.T.
Davalı : Ticaret Bakanlığı Batı Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü
Vekili : Av. A.A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Ticaret Bakanlığı Batı Marmara Gümrük ve Dış Ticaret Bölge Müdürlüğü Ticaret Denetmenleri Şube Müdürlüğünün 20/07/2020 tarih ve 89976830-590 sayılı İdari Yaptırım konulu ceza tebligatı ile, 19/07/2019 tarihinde gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimi sırasında, davacı şirket tarafından üretilen/ithal edilen "T. Marka Kız Çocuk Bikini" isimli üründen alınan numunelerde yapılan test ve muayene raporlarının incelenmesi sonucunda, numunenin kimyasal özellikler yönüyle, standartta belirtilen temel gerekleri sağlamadığı ve tüketicilerin sağlığına yönelik ciddi risk taşıması sebebiyle güvenli olmadığının anlaşıldığından bahisle, 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'un 5. maddesine aykırılık nedeniyle, 12. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca davacı adına 26.910 TL idari para cezası verilmesine;

2. 4703 sayılı Kanun'un 11. maddesi uyarınca, bahsedilen ürünün ilgili firma tarafından piyasaya arzının durdurulması, toplatılması, mümkün ise ürünlerin teknik düzenlemeye uygun hale getirilmesi, mümkün değilse bertaraf edilmesine karar verildiği davacıya bildirilmiştir.

3. Davacı vekili, idari para cezası ile idari yaptırım kararının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

4. **Marmaraereğlisi Sulh Ceza Hâkimliği 09/12/2020 tarihli ve D.İş No.2020/425 sayılı kararı**ile, itiraz eden hakkında düzenlenen idari para cezası ile birlikte söz konusu ürünün testine ilişkin test ücretinin ödenmesi de bildirildiğinden, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesine göre idari para cezası yanında idari yargının görev alanına giren idari kararın da verilmiş olması nedeniyle başvurunun çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev nedeniyle reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

5. Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. **Tekirdağ 2. İdare Mahkemesi 18/02/2021 tarihli ve E.2021/125 sayılı kararı** ile, davaya konu idari yaptırım kararlarının 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden olduğu, 4703 sayılı Kanun'da idari para cezasına ve ilgili idari yaptırımlara itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, dava konusu idari yaptırım kararlarına karşı açılan davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 4703 sayılı Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

"Üretici, piyasaya sadece güvenli ürünleri arz etmek zorundadır. Teknik düzenlemelere uygun ürünlerin güvenli olduğu kabul edilir. Teknik düzenlemenin bulunmadığı hallerde, ürünün güvenli olup

olmadığı; ulusal veya uluslararası standartlara; bunların olmaması halinde ise söz konusu sektördeki iyi uygulama kodu veya bilim ve teknoloji düzeyi veya tüketicinin güvenliğe ilişkin makul beklentisi dikkate alınarak değerlendirilir."

8. *"Ceza hükümleri"* başlıklı 12. maddesinin birinci fıkrası (b) bendi şöyledir:

"Bu Kanunun;

b) 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden üreticiler hakkında on dokuz bin Türk Lirasından iki yüz elli bin Türk Lirasına kadar…… idari para cezası uygulanır."

..."

9. *"Ürünün piyasaya arzının yasaklanması, toplatılması ve bertarafı"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"İlgili teknik düzenlemeye uygunluğu belgelenmiş olsa dahi, bir ürünün güvenli olmadığına dair kesin belirtilerin bulunması halinde, bu ürünün piyasaya arzı, kontrol yapılıncaya kadar yetkili kuruluşça geçici olarak durdurulur.

Kontrol sonucunda ürünün güvenli olmadığının tespit edilmesi halinde, masrafları üretici tarafından karşılanmak üzere, yetkili kuruluş;

a) Ürünün piyasaya arzının yasaklanmasını,

b) Piyasaya arz edilmiş olan ürünlerin piyasadan toplanmasını,

c) Ürünlerin, güvenli hale getirilmesinin imkânsız olduğu durumlarda, taşıdıkları risklere göre kısmen ya da tamamen bertaraf edilmesini,

d) (Değişik: 18/6/2017-7033/69 md.) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen önlemler ve ürünün içerdiği riskler hakkındaki bilgilerin, üretici tarafından etkili olacak şekilde duyurulmasını, üretici tarafından yapılan duyuru veya duyuru şekli uygun bulunmaz veya yetersiz görülürse, ülke genelinde dağıtımı yapılan iki gazete ile ülke genelinde yayın yapan iki televizyon kanalında ilanı suretiyle risk altındaki kişilere duyurulmasını,

Sağlar.

Risk altındaki kişilerin yerel yayın yapan gazete ve televizyon kanalları vasıtasıyla bilgilendirilmesinin mümkün olduğu durumlarda, bu duyuru yerel basın ve yayın organları yoluyla, risk altındaki kişilerin tespit edilebildiği durumlarda ise bu kişilerin doğrudan bilgilendirilmesi yoluyla yapılır.

(Ek fıkra: 18/6/2017-7033/69 md.) İkinci fıkrada yer alan hükümler, yetkili kuruluş tarafından 4 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde hazırlanarak yürürlüğe konulan teknik düzenlemede yer alan diğer önlemlerin alınmasını engellemez.

Bu madde kapsamında alınacak önlemler, gerektiğinde Komisyona iletilir."

10. 13. maddesinde, bu idarî para cezalarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 23/01/2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'un 496. maddesi ile 13. madde, *"Bu Kanunda yer alan idarî para cezaları, yetkili kuruluşlar tarafından verilir"* şeklinde değiştirilmiş; 5728 sayılı Kanun, 08/02/2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

11. 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'da idari para cezasına ve idari tedbirlere karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

12. Öte yandan, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3.maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

13. Anılan Kanun'un birinci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır."

14. Kanun'un ikinci kısmında yer alan 32 ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

15. Aynı Kanun'un 2. maddesinde, *kabahat* deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; *"Kanunilik İlkesi"* başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasında; *"Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir."* hükmü, ikinci fıkrasında da *"Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir."* hükmü yer almakta, böylece hangi fiillerin kabahat oluşturduğunun kanunda açıkça tanımlanabileceği hususunun yanı sıra, idarenin de genel ve düzenleyici işlemleriyle tanımlama yapabileceğinin belirtildiği, ayrıca işlenen bir kabahatin karşılığı olan yaptırımın türü, süresi, miktarının ancak kanun ile belirlenebileceğinin de ifade edilmiş olduğu; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların *idari para cezası* ve *idari tedbirlerden* ibaret bulunduğu; *idari tedbirlerin* de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu belirtilmiştir.

16. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı27. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."*

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/05/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, 4703 sayılı Kanun'un 5. maddesine aykırılık nedeniyle, aynı Kanun'un 11. maddesinin ikinci fıkrası ve 12. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca verilen idari yaptırım kararları ile idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

20. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

21. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

22. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

23. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

24. İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezası ile diğer idari yaptırımların 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4703 sayılı Kanun'da idari para cezasına ve ilgili idari yaptırımlara itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, dava konusu idari yaptırım kararlarına, *idari para cezası ve diğer idari tedbirlere* karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Tekirdağ 2. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Marmaraereğlisi Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 09/12/2020 tarihli ve D.İş No.2020/425 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Tekirdağ 2. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Marmaraereğlisi Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 09/12/2020 tarihli ve D.İş No.2020/425 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/05/2021 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN